

УДК 338.48

Хмелевський О.В.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Хмельницького національного університету***Кошівська М.В.***магістр
Хмельницького національного університету*

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто стан розвитку туризму в Україні. Визначено, що туризм, особливо міжнародний, є одним із чинників, від якого залежить підвищення конкурентоспроможності країни на світових ринках. Проведено аналіз змін в обсягах і структурі туристичних потоків. Зазначено, що, незважаючи на стримуючі фактори, Україна має перспективи у розвитку туризму, у т. ч. й міжнародного. Слід підкреслити, що пошук шляхів підвищення конкурентних позицій країни у міжнародному туризмі є одним із найактуальніших завдань українського уряду для створення іміджу України на ринку туристичних послуг.

Ключові слова: міжнародний туризм, туристична сфера, в'їзний туризм, виїзний туризм, державне регулювання туризму, туристичний бізнес, ринок туристичних послуг.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрено состояние развития туризма в Украине. Определено, что туризм, особенно международный, является одним из факторов, от которого зависит повышение конкурентоспособности страны на мировых рынках. Проведен анализ изменений в объемах и структуре туристических потоков. Отмечено, что, несмотря на сдерживающие факторы, Украина имеет перспективы в развитии туризма, в т. ч. и международного. Следует подчеркнуть, что поиск путей повышения конкурентных позиций страны в международном туризме является одной из самых актуальных задач украинского правительства для создания имиджа Украины на рынке туристических услуг.

Ключевые слова: международный туризм, туристическая сфера, въездной туризм, выездной туризм, государственное регулирование туризма, туристический бизнес, рынок туристических услуг.

ANNOTATION

The article deals with the condition of tourism development in Ukraine. It is reported that tourism, especially international, is one of the factors upon which the growth of the country's competitiveness on the world markets depends. Changes in the scale and composition of tourist flows is analyzed. It is noted that despite disincentives, Ukraine has a Tourism development prospects, including international ones. It should be stressed that search for ways to improve the country's competitive position in international tourism is one of the most challenging tasks of the Ukrainian government to create an image of Ukraine at the tourist market.

Key words: international tourism, tourism, inbound tourism, outbound tourism, state regulation of tourism, tourism business, tourism market.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Туристичний ринок набуває рис висококонкурентного середовища, де кожна країна намагається стати першою у просуванні туристичного товару, адже прибутки від туристичної індустрії з кожним роком займають усе більші показники в бюджетах країн світу. Сучасна туристична індустрія у світовій господарській системі посідає провідні позиції:

на неї припадає близько 10% від виробленого у світі валового продукту, близько 30% світової торгівлі послугами, 7% загального обсягу світових інвестицій, 11% світових споживчих витрат. Україна, яка розташована у центрі Європи, на перехресті транспортних шляхів, і яка має сприятливі природно-кліматичні умови, історико-культурний потенціал, значно відстає від більшості європейських країн за рівнем розвитку туристичних послуг. Ось чому розвиток туристичної індустрії в Україні в період євроінтеграції є такою важливою темою дослідження. Сфера туризму може приносити високі прибутки як для економіки, так і для країни у цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Особливу увагу дослідженню різних питань євроінтеграції туристичної сфери приділено в працях вітчизняних вчених. Зокрема, О. Краєвська та Ю. Присяжнюк аналізують політико-правові аспекти співпраці України та ЄС у сфері туризму [1]. Соціально-економічне співробітництво між ЄС та Україною у туристичній сфері розглядає В. Яровий [2]. На думку Г. Шевченка [3], насамперед у туристичній галузі необхідна структурна адаптація до стандартів Євросоюзу, створення нових інституцій, правової системи, підготовки спеціалістів у сфері управління туризмом, розвитку і модернізації туристичної інфраструктури. Інші проблеми, що існують у розвитку туризму в Україні та визначають заходи щодо його державного регулювання у контексті євроінтеграції, визначають у своїх працях В.М. Волошенко [4], Н.І. Горбаль [5], Є.В. Смирнов [6].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження розвитку туризму в контексті євроінтеграції України для комплексної оцінки сучасного стану туристичних потоків країни та визначення його подальших перспектив.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Нині туризм – одне з найбільших джерел створення нових робочих місць у низці регіонів світу, важливий складник у галузі світової економіки. Найпопулярнішими туристичними напрямками серед туристів є розвинені європейські країни з багатою історичною спад-

щиною та рекреаційними ресурсами. У рейтингу країн за міжнародними туристичними прибуттями до першої десятки входять такі європейські країни, як Франція, Іспанія, Італія, Туреччина, Німеччина, Велика Британія. Згідно зі статистикою, тревел-сектор – це 10% всього світового ВВП і 292 млн. робочих місць. Сьогодні у світі налічується 1,2 млрд. мандрівників, а щорічне зростання в туристичному секторі становить 5%, незважаючи на економічні та політичні проблеми. Завдяки соціальним мережам люди діляться своїми емоціями, збільшуючи число бажаючих подорожувати світом, що дасть можливість створити 2 млн. нових робочих місць. За оцінками Всесвітньої туристичної організації (ВТО), питома вага туризму у створенні валового національного продукту (ВНП) країн становить близько 9%, близько 30% у світовому експорті послуг та 6% від обсягів світової торгівлі. У галузі туризму працює більш ніж 235 млн. осіб, або кожний 12-й працівник. У 2015 р. послугами туристичної галузі скористалося близько 983 млн. іноземних туристів, у 2017 р. – 1 млрд. осіб. У 2017 р. товарообіг світового туризму досягнув понад 1,2 трлн. дол. США [7].

Більшість країн ЄС розглядає туризм як важливий фактор зростання економіки, збільшення зайнятості населення та соціального розвитку. Дохід індустрії подорожей і туризму у ВВП Євросоюзу в 2014 р. становив 669,9 млрд. дол. США (3,6% від загального ВВП), протягом 2015-2025 рр. прогнозується його щорічне зростання на 2,7%, що становитиме 898,7 млрд. дол. США у 2025 р. [8].

За даними Всесвітньої туристичної організації, щорічно подорожує більше 800 млн. осіб. Примітним є той факт, що більш ніж у 40 країнах світу туризм є основним джерелом надходжень до національного бюджету. Наприклад, в Іспанії частка прибутків від іноземного туризму в загальній сумі надходжень від експорту товарів та послуг становить 35%, на Кіпрі та в Панамі – понад 50%, на Гаїті – більше 70% [9].

Франція протягом 10 років посідає перше місце серед кількості іноземних туристів, які відвідали країну. Зараз друге місце займає США, а третє – Іспанія. Цікавим є факт, що Китай нарощує кількість іноземних відвідувачів та, за прогнозами UNWTO, може зайняти перше місце серед усіх країн світу [10].

5 квітня 2017 р. Світовий економічний форум (ВЕФ) опублікував свою щорічну доповідь «Конкурентоспроможність туризму і подорожей» (The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017), яка описує сукупність факторів і політики, що забезпечують сталий розвиток сектора подорожей і туризму, що, своєю чергою, сприяє розвитку і конкурентоспроможності країни. У доповіді всі ці фактори описуються одним індексом – індексом конкурентоспроможності туризму і подорожей, який підрахований для 136 країн світу. Підсумковий рейтинг скла-

дено за індексом конкурентоспроможності туризму і подорожей 2017 р. Трійка лідерів: Іспанія, Франція, Німеччина. Трійка аутсайдерів: Бурунді, Чад, Ємен. Росія у загальному рейтингу на 43-му місці, Україна – на 88-му [11]. Проте Україна має всі передумови для інтенсивного розвитку туризму. Маючи вигідне геополітичне положення, Україна має безліч переваг у сфері туризму, а саме: володіння туристично-рекреаційним потенціалом, сприятливим кліматом, культурно-історичними пам'ятками та туристичною індустрією, яка розвивається досить швидкими темпами. Розвиток туризму в Україні безпосередньо залежить від таких секторів економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку і туристичного призначення. В Україні туризм можна розглядати як одну з провідних галузей у сфері структурної перебудови економіки.

Однак туристична індустрія України розвивається темпами, нижчими за середньосвітові. За даними Всесвітньої ради подорожей і туризму (WTTC), у 2016 р. прямий внесок туристичного сектора економіки України у ВВП становив 29,0 млрд. грн. (1,4% від загального ВВП), але прогнозується його щорічне зростання на 2,9% до 2026 р.; кількість зайнятих становила 214,5 тис. осіб (1,2% від загальної кількості зайнятих в економіці) [12].

В Україні розмір інвестицій у туристичну галузь скоротився вдвічі з 2010 р. і сьогодні становить до 2% загальних інвестицій, що істотно нижче за показники країн Східної і Центральної Європи.

До 2014 р. в'їзний туристичний потік України перевищував туристичні потоки більшості країн Центральної та Східної Європи, сягаючи 25 млн. осіб у 2013 р. У 2014-2015 рр. кількість іноземних громадян, що приїжджали в Україну, знизилася вдвічі, практично до мінімуму за 25 років існування незалежної України. Зниженню туристичного потоку в країну найбільшою мірою сприяв відтік туристів із Росії та Білорусі [13].

Причина – демографічна, воєнно-політична ситуація, яка має значний вплив на розвиток туризму, а саме: зменшився обсяг українського туристичного ринку, позбавлення туристично-рекреаційного потенціалу на тимчасово окупованих територіях Луганської й Донецької областей та анексованому Криму.

Результати аналізу структури в'їзного туристичного потоку в Україну за країнами походження протягом 2013-2017 рр. свідчать про переважання в'їзду громадян із країн СНД (табл. 1).

Традиційно найбільша кількість туристів приїжджала з Росії, однак протягом аналізованого періоду відбулося їх зменшення до 1,4 млн. осіб. Перші позиції протягом 2014-2017 рр. за обсягами міжнародних туристичних прибуттів в Україну посідали Молдова – 4,4 млн. осіб

та Білорусь – 2,7 млн. осіб. У 2017 р. порівняно з 2014 р. відбулося значне зростання міжнародних туристичних прибуттів з Угорщини (+31%), Польщі (+25%), Румунії (+25%), Італії (+30%), Великобританії (+39%) та Німеччини (+24%) [13; 14].

Україна ставить акцент на розвиток «в'їзного туризму». Також у країні розробляються заходи для розвитку сільського та зеленого туризму з метою залучення іноземних туристів та інвесторів. Для того щоб туризм розвивався швидкими темпами, необхідно провести вдоскона-

Таблиця 1

Топ-10 європейських країн в'їзного туризму в Україну в 2013-2017 рр.

№ з/п	Країна	Роки / млн. осіб				
		2017	2016	2015	2014	2013
1.	Молдова	4,436	4,296	4,393	4,368	5,418
2.	Білорусь	2,728	1,822	1,891	1,593	3,354
3.	Росія	1,465	1,473	1,231	2,363	10,284
4.	Угорщина	1,119	1,269	1,070	0,874	0,771
5.	Польща	1,144	1,195	1,156	1,124	1,259
6.	Румунія	0,791	0,774	0,763	0,585	0,877
7.	Словаччина	0,366	0,411	0,413	0,416	0,424
8.	Німеччина	0,209	0,171	0,154	0,131	0,253
9.	Італія	0,085	0,078	0,063	0,055	0,091
10.	Великобританія	0,079	0,071	0,055	0,044	0,081

Джерело: складено за [13]

Таблиця 2

Показники розвитку туристичної галузі України за 2014-2017 рр.

Показники	2014	2015	2016	2017
Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України	3454316	2425089	2019576	2549606
Іноземні туристи, які відвідали Україну	232311	17070	15159	35071
Туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	2519390	2085273	1647390	2060974
Внутрішні туристи	702615	322746	357027	453561

Джерело: складено за [13; 15]

Таблиця 3

Фактори, які впливають на розвиток туризму та туристичний ринок України

Позитивні фактори	Негативні фактори
Велика кількість туристичних ресурсів.	Неефективне та нераціональне використання природних туристичних ресурсів.
Зміцнення позицій України на світовому туристичному ринку.	Відсутність чіткої стратегії розвитку індустрії туризму та чіткого його регулювання.
Сприяння розвитку індустрії пріоритетної туристичної діяльності.	Низька якість соціального складника туризму в структурі зайнятості.
Представлення України на міжнародному рівні як демократичної європейської країни.	Недостатньо розвинена інфраструктура, система транспортного обслуговування стають на заваді швидкому піднесенню туристичної слави країни.
Наявність кваліфікованої робочої сили.	Відсутність комплексної стратегії розвитку туризму.
Наявність великої кількості туристичних атракцій для інвестування.	Неефективний менеджмент та приференціювання територій.
Розвиток комунікацій	Недостатня представленість країни в міжнародних туристичних заходах.
Позитивна екологічна ситуація більшої частини країни, що може в майбутньому стати поштовхом до розвитку зеленого туризму.	Пошкодження, занедбання чи навіть знищення туристичних об'єктів та культурної спадщини України.
Сучасні технології обслуговування.	Недостатнє фінансування об'єктів культурної спадщини.
Міжрегіональна співпраця та представлення бренду Україна	Значна «тінізація» туристичного ринку.
Наявність транскордонного співробітництва.	Недостатні інвестиційні вливання як іноземних, так і внутрішніх інвесторів.
Велика історична, культурна та архітектурна спадщина України, що можна використовувати для розвитку туристичної галузі країни.	Високі податкові ставки.

Джерело: складено за [16]

лення інфраструктури, яка обслуговує дороги: будівництво нових кемпінгів, кав'ярень, АЗС, придорожніх ресторанів та зон відпочинку. Вже зараз туристична галузь виробляє 8% ВВП і 20% зовнішньоторговельного обороту країни. Сьогодні кожен турист, який відвідує нашу державу, в середньому залишає тут майже 500 доларів США за три дні перебування [9].

Проте протягом 2014-2017 рр. виїзний туристичний потік збільшився з 23,76 млн. осіб у 2014 р. до 24,66 млн. осіб у 2017 р., тоді як за цей же період в'їзний потік туристів зменшився із 24,67 млн. осіб у 2014 р. до 13,33 млн. осіб у 2017 р. В Україні велика кількість туристичних фірм відправляють українців відпочивати на закордонні курорти. Через це кількість людей, що від'їжджають із країни, значно перевищує кількість тих, що відвідує Україну.

Протягом 2014-2017 рр. в Україні спостерігається зростання та спади в динаміці розвитку туристичної галузі, що відображено в табл. 2.

Причинами різкого зменшення кількості іноземних туристів є анексія у 2014 р. АР Крим та військова агресія Росії на Сході України. Проте, незважаючи на складну демографічну та воєнно-політичну ситуацію, яка має значний вплив на розвиток туризму, Україна визнала туризм як пріоритетну галузь економіки. Поряд із цими процесами наша країна рухається у напрямі євроінтеграції. Розвиток взаємовідносин України з країнами ЄС та використання їхнього досвіду у вирішенні проблем, які притаманні туристичному сектору й нашої держави, має велике значення для міжнародної політики у сфері туризму, міжнародного ринку туристичних послуг тощо.

Однак якщо європейські країни туристи відвідують переважно для дозвілля та відпочинку, то основною метою відвідування України іноземними відвідувачами є приватна мета поїздки (97% іноземних громадян), зі службовою діловою метою в країну в'їхало близько 2,5% осіб, із релігійною метою та з культурного й спортивного обміну – 1,3% іноземців [13].

Наша держава має надзвичайно великі можливості у розвитку туристичної галузі та інфраструктури, що може призвести до зростання кількості туристів до нашої країни, наповнення бюджету, створення нових робочих місць та принести інші позитивні фактори в економіку та життя країни загалом. Перспективи розвитку та створення туристичної сфери України є значними, адже практично кожна область має свої особливості, які зможуть стати візитівкою країни в завоюванні іноземних туристів.

Також надзвичайно б сприяло виведенню туризму на якісно кращий рівень PR-кампанії наших туристичних об'єктів, адже багато туристів, можливо, навіть не знають, що в комплексі може запропонувати їм Україна.

Проте багато проблем та негативних факторів стоять на заваді розвитку туристичної галузі в Україні (табл. 3).

Завдяки ефективному розвитку туристичної індустрії перед Україною стоїть можливість виходу на новий якісний рівень розвитку туристичної сфери. Однак для цього необхідно ввести високі стандарти економічної, політичної і соціальної сфер, забезпечити стабільність і достатньо високий рівень соціально-економічних показників у довгостроковій перспективі [10].

Результати моніторингу євроінтеграції України у сфері туризму протягом 2014-2017 рр. продемонстрували зацікавленість уряду в поглибленні інтеграційних процесів на відміну від попередніх років. Виконано більшість заходів, передбачених Планом заходів з імплементації Угоди про асоціацію з ЄС на 2014-2017 рр. у напрямі інтеграції в європейський туристичний простір. Зокрема, підготовлено зміни до Закону України «Про туризм», в березні 2017 р. прийнято Стратегію розвитку туризму та курортів до 2026 р. Вона визначає інтегрований підхід до формування і реалізації державної туристичної політики за такими напрямками, як безпека туристів, нормативно-правова база сфери туризму та курортів, розвиток туристичної інфраструктури, розвиток людських ресурсів, маркетингова політика розвитку туризму і курортів [17]. Цей підхід передбачає поєднання міжгалузєвої координації у розвитку індустрії туризму, міжрегіональної кооперації для збалансованого розвитку туристичних регіонів України та створення системи стратегічного планування розвитку різних видів туризму за їх пріоритетністю. Також затверджено «Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності» та 11 національних стандартів у галузі туризму, налагоджено співробітництво у сфері туризму з державами – членами ЄС. Однак перед країною стоїть ще низка завдань, які потребують вирішення: гармонізація з нормативно-правовими актами ЄС законодавства України у сфері туризму, передусім щодо сприяння залученню іноземних інвестицій; гармонізація системи стандартизації й сертифікації підприємств туристичної галузі; гармонізація кваліфікаційних вимог і стандартів вищої освіти під час підготовки фахівців у сфері туризму тощо. Їх реалізація сприятиме подальшій інтеграції України в туристичний простір ЄС.

Протягом 2016 р. обговорено можливості участі представників країн ЄС у програмах допомоги Україні та розроблення проектів у сфері туризму; ратифіковано Угоду між Урядом України і Європейським Союзом про участь країни в програмі ЄС «Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (COSME) (2014-2020)», яка передбачає реалізацію заходів для посилення конкурентоспроможності та сталого розвитку туризму; на міжнародному семінарі «Імплементація в національне законодавство Протоколу про сталий туризм до Карпатської конвенції» (м. Відень, 2016 р.) вирішено створити постійно діючу платформу для співробітництва і відкрити

представництва в трьох країнах – учасницях Карпатської конвенції, у т. ч. у м. Ужгороді (Україна); для отримання міжнародної допомоги з питань адаптації законодавства у сфері туризму, підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі, презентації туристичного потенціалу України проведено Конференцію країн-донорів, які надають технічну і фінансову допомогу країні [18].

Консультативна й технічна допомога з боку ЄС прискорює процес інтеграції в європейський туристичний простір, однак слід розуміти, що її надання базується на інтересах країн Євросоюзу. Враховуючи це, Державне агентство з туризму і курортів повинно розробляти стратегію розвитку галузі та приймати тактичні рішення виходячи насамперед із національних інтересів України для недопущення асиметрій у процесі інтеграції.

Одними з основних завдань у напрямі євроінтеграції у сфері туризму мають бути: розроблення нормативно-правових актів щодо сприяння залученню іноземних інвестицій для розвитку туристичної інфраструктури; створення структурних підрозділів із питань туризму в обласних та місцевих державних адміністраціях; гармонізація кваліфікаційних вимог і стандартів вищої освіти у вишах, що забезпечують підготовку фахівців для сфери туризму.

Експертами у сфері туризму було запропоновано низку рекомендацій щодо поліпшення відпочинку як для громадян України, так і для іноземних туристів. Зокрема, пропонується така низка заходів [17]:

– створення програми лояльності «Турист України»: подорожуючи, відвідуючи різні туристичні місця, українці та іноземці матимуть змогу накопичувати бали й отримувати різноманітні знижки;

– розробити програму «Все включено» в готелях на Півдні України;

– страхувати туристів, які користуються послугами туроператорів.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Розвиток міжнародного туризму в Україні, перетворення його на джерело значних і стабільних надходжень до бюджету, підвищення іміджу України у світі вимагає від нашої країни розроблення відповідної нормативно-правової бази туризму, активної державної політики та узгоджених дій усіх органів державної та місцевої влади з розвитку туризму, створення конкурентоспроможного туристичного продукту, суттєвого вдосконалення туристичної інфраструктури. Перспективи відновлення в'їзного туристичного потоку також пов'язані зі стабілізацією ситуації на сході країни, розвитком євроінтеграційних процесів, що поліпшить зовнішній імідж та зміцнить авторитет держави на міжнародному ринку туристичних послуг.

Отже, можна відзначити, що туристична галузь України починає поліпшувати свої показ-

ники, хоча й дещо повільними кроками. Позитивний розвиток туристичного бізнесу України в напрямі євроінтеграції можливий тільки завдяки реформуванню цієї галузі та пристосуванню її функціонування до європейських стандартів. Цей процес значною мірою визначається спроможністю влади впроваджувати системні інституційні зміни, спрямовані на проведення різноманітних реформ щодо розвитку туризму. Передусім це стосується реалізації політики європейської інтеграції. Зокрема, необхідно стимулювати розвиток туристичного бізнесу, створити сприятливі умови для залучення інвестицій, забезпечити подальшу лібералізацію зовнішньоекономічної діяльності та підвищити ефективність використання фінансових ресурсів, які виділяються ЄС на підтримку економічних реформ у нашій державі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Краєвська О., Присяжнюк Ю. Співпраця України та Європейського Союзу у сфері туризму: політико-правовий аспект. Вісник Львівського університету. 2008. Вип. 24. С. 269-278.
2. Яровий В.Ф. Євроінтеграція та вітчизняний туризм: основні аспекти. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип. 17. С. 21-23.
3. Шевченко Г.С. Перспективи європейської інтеграції ринку туристичних послуг України. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23. С. 124-130.
4. Волошенко В.М. Удосконалення механізмів державного управління розвитком ринку рекреаційних послуг: українські реалії в контексті європейської інтеграції. Вісник НАДУ при Президенті України. 2016. Вип. 2. С. 93-99.
5. Горбаль Н.І. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток туристичного ринку в Україні. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2015. Вип. 819. С. 120-128.
6. Смирнов Є.В., Смирнова О.П. Стратегічні імперативи розвитку туристичної галузі України. Економіка та держава. 2016. Вип. 8. С. 28-34.
7. Туризм в Україні: куди ідуть найбільше і які напрями потрібно розвивати. URL: <http://expres.ua/news/2017/10/05/265404-turyzm-ukrayini-kudy-yidut-naybilshe-napryamypotribno-rozvyvaty>.
8. World Travel & Tourism Council. Economic Impact Report 2015. European Union. URL: <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/regional-2015/europeanunion2015.pdf>.
9. Орлова В.В. Особливості розробки прогнозів розвитку туристичної галузі. Актуальні проблеми розвитку регіону. 2012. Вип. 8. С. 223-227.
10. Неждомінов С. Regional Trends of the Tourist Flow in Ukraine. International Journal of Innovative Studies in Sociology and Humanities. 2016. Вип. 1(1). С. 12-18.
11. Статистика и обзор стран мира. Ежегодный доклад Всемирного экономического форума в сфере туризма и путешествий 2017. URL: <http://stattur.ru/journal/20170419/>.
12. World Travel & Tourism Council. Economic Impact Report 2016. Ukraine. URL: <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impactresearch/countries-2016/ukraine2016.pdf>.
13. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.

14. UNWTO Tourism Highlights, 2017 Edition. URL: http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2017.pdf.
15. Аксьоненко К.А., Тарасова К.І. Статистичний аналіз ринку туристичних послуг України. Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень. 2017. Вип. 3. С. 145-149.
16. Січка І.І. Аналіз особливостей та розвитку туристичного ринку України. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/27.pdf.
17. Кабмін ухвалив Стратегію розвитку туризму та курортів до 2026 року. URL: [http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=89204206-6311-4f1e-b04f-eb0eaf21505f&title=Kabmin Ukhvaliv Strategiiu Rozvitku Turizmu Ta Kurortiv Do 2026-Roku](http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=89204206-6311-4f1e-b04f-eb0eaf21505f&title=Kabmin%20Ukhvaliv%20Strategiiu%20Rozvitku%20Turizmu%20Ta%20Kurortiv%20Do%202026-Roku).
18. Все о туризме. Туристическая библиотека. Економіка туристичного бізнесу. URL: http://tourlib.net/books_ukr/dyadechko13.htm.
8. Official site of World Travel & Tourism Council (2015), "Economic Impact Report 2015. European Union", available at: <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/regional-2015/europeanunion2015.pdf>, (Accessed 15 April 2018).
9. Orlova V. V. (2012), "Features of development of forecasts of tourism industry development", *Aktualni problemy rozvytku rehionu*, vol. 8, pp. 223-227.
10. Nezdoyminov S. (2016), "Regional Trends of the Tourist Flow in Ukraine" *International Journal of Innovative Studies in Sociology and Humanities*, vol. 1, no. 1, pp. 12-18.
11. Site Statour (2017), "Statistics and review of the world. Annual Report of the World Economic Forum on Tourism and Travel 2017", available at: <http://statour.ru/journal/20170419/> (Accessed 15 April 2018).
12. Official site of World Travel & Tourism Council (2016), "Economic Impact Report 2016. Ukraine", available at: <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impactresearch/countries-2016/ukraine2016.pdf> (Accessed 15 April 2018).
13. Official site of State Statistics Service of Ukraine (2016), "Tourist streams", available at: <http://ukrstat.gov.ua>, (Accessed 19 April 2018).
14. Official site of UNWTO Tourism Highlights (2017), 'Edition 2017', available at: http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2017.pdf, (Accessed 10 April 2018).
15. Aksonenko K. A., Tarasova K. I. (2017), "Statistical analysis of the development of tourism in Ukraine", *Statystyka – instrument sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen: zbirnyk naukovykh studentskykh prats*, vol. 3, pp. 145-149.
16. Sichka I. I. (2016), "Analysis of features and the development of tourism market in Ukraine", *Scientific publications of the Department of Tourism Infrastructure and Service* available at: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/27.pdf, (Accessed 19 April 2018).
17. Official site of Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2016), "The Cabinet of Ministers approved the Strategy for the Development of Tourism and Resorts by 2026", available at: [http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=89204206-6311-4f1e-b04f-eb0eaf21505f&title=Kabmin Ukhvaliv Strategiiu Rozvitku Turizmu Ta Kurortiv Do 2026-Roku](http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=89204206-6311-4f1e-b04f-eb0eaf21505f&title=Kabmin%20Ukhvaliv%20Strategiiu%20Rozvitku%20Turizmu%20Ta%20Kurortiv%20Do%202026-Roku), (Accessed 18 April 2018).
18. Site All about tourism. Tourist Library (2010), "Economy of tourism business", available at: http://tourlib.net/books_ukr/dyadechko13.htm, (Accessed 18 April 2018).

REFERENCES:

1. Kraievska O. (2008), "Cooperation in tourism between Ukraine and the European Union: political and legal aspect", *Visnyk Lvivskoho universytetu*, vol. 24, pp. 269-278.
2. Yarovyi V. F. (2016), "European integration and domestic tourism: the main aspects", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*, vol. 17, pp. 21-23.
3. Shevchenko H. S. (2013), "Prospects of European Integration of Ukrainian Tourist Market", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 23, pp. 124-130.
4. Voloshenko V. M. (2016), "Improvement of machinery of government for development of recreational services market: Ukrainian realities in the context of European integration", *Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrainy*, vol. 2, pp. 93-99.
5. Horbal N. I. (2015), "Impact of European integration processes on development of tourism market in Ukraine", *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnik"*, vol. 819, pp. 120-128.
6. Smyrnov Ye. V. (2016) "Strategic imperatives of tourism industry development in Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 8, pp. 28-34.
7. Site of news "Express online" (2017), "Tourism in Ukraine: Where people travel most of all and what directions need to develop", available at: <http://expres.ua/news/2017/10/05/265404-turyzm-ukrayini-kudy-yidut-naybilsh-napryamypotribno-rozvyvaty>, (Accessed 17 April 2018).

Khmelevskiy O.V.
*Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of International Economic Relations,
Khmelnyskyi National University*

Koshivska M.V.
*Master, Department of International Economic Relations,
Khmelnyskyi National University*

DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE CONTEXT OF UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION

The purpose of this article is to study the development of tourism in the context of Ukraine's European integration for a comprehensive assessment of the current state of country's tourist flows and determine its future prospects.

The article deals with the role and place of tourism in the development of the Ukrainian economy. It is noted that the tourist market becomes a highly competitive environment, where each country is trying to become the first in the promotion of tourism product because incomes from the tourism industry increase every year. It is analysed that the pace of Ukraine's tourism industry development is lower than the world average.

The article has shown that Ukraine puts emphasis on the development of "inbound tourism". The author states that Ukraine has great opportunities in the development of the tourism industry and infrastructure, which may result in an increase in tourists' arrivals, which in turn will fill the budget, create new jobs, and bring other positive factors to the economy and life of the country as a whole. The prospects for the development and creation of Ukraine's tourism sector are significant because virtually every region has its own peculiarities that can become a business card of the country for the foreign tourists.

It is reported that EU advisory and technical assistance accelerate the process of integration into the European tourist space but it should be understood that its provision is based on the interests of the European Union countries. Taking this into account, the State Agency for Tourism and Resorts of Ukraine should elaborate a strategy for the development of the industry and make tactical decisions, based primarily on the national interests of Ukraine, in order to avoid asymmetries in the process of integration.

Conclusions are drawn that it is necessary to maximize opportunities provided by cooperation with the EU. The development of international tourism in Ukraine, its transformation into a source of significant and stable revenue to the budget, and an increase in the image of Ukraine in the world, require from our country the development of an appropriate regulatory framework, proactive government policies and coordinated actions of all state and local government bodies for tourism development, creation of a competitive tourist product, and significant improvement of tourism infrastructure.